

KONKURS POLONISTYCZNY DLA UCZNIÓW KLAS IV-VIII SZKÓŁ PODSTAWOWYCH WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO

ETAP WOJEWÓDZKI
4 lutego 2020 r.

Ważne informacje:

1. Masz 90 minut na rozwiązanie wszystkich zadań.
2. Pisz długopisem lub piórem – dozwolony czarny lub niebieski kolor tuszu.
3. Nie używaj ołówka ani korektora. Jeżeli się pomylisz, przekreśl błąd i napisz ponownie.
4. Pisz czytelnie i zamieszczaj odpowiedzi w miejscu na to przeznaczonym.
5. Błędy ortograficzne występujące w Twoich odpowiedziach do zadań 1-15 obniżają ocenę zadania o 1 punkt.
6. W zadaniu 16. wymagana jest pełna poprawność językowa, stylistyczna, ortograficzna i interpunkcyjna.
7. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie podlegają ocenie.

Życzymy powodzenia!

Maksymalna liczba punktów	50	100 %
Uzyskana liczba punktów		%
Podpis Przewodniczącej WKK		

TEKST I

William Shakespeare, *Romeo i Julia* (fragm.)

BENWOLIO

Dzień dobry, bracie.

ROMEO

Jeszcze-ż nie południe?

BENWOLIO

Dziewiąta była dopiero.

ROMEO

Jak nudnie

Wloką się chwile. Moi-ż to rodzice

Tak spieszenie w tamtą zboczyli ulicę?

BENWOLIO

Tak jest. Lecz cóż tak chwile twoje dłuży?

ROMEO

Nieposiadanie tego, co je skraca.

BENWOLIO

Miłość więc?

ROMEO

Brak jej.

BENWOLIO

Jak to? brak miłości?

ROMEO

Brak jej tam, skąd bym pragnął wzajemności.

BENWOLIO

Niestety! Czemuż, zdając się niebianką,

Miłość jest w gruncie tak srogą tyranką?

ROMEO

Niestety! Czemuż, z zasłoną na skroni,

Miłość na oślepe zawsze cel swój goni! [...]

O! wy sprzeczności niepojęte dziwa!

Szorstka miłości! nienawiści tkliwa!

Coś narodzone z niczego! Pieszczoto

Odpychająca! Poważna pustoto!

Szpetny chaosie wdzięków! Ciężki puchu!

Jasna mgło! Zimny żarze! Martwy ruchu!

Śnie bez snu! Taką to w sobie zawilość,

Taką niełączność łączy moja miłość.

Czy się nie śmiejiesz?

BENWOLIO

Nie, płakałbym raczej.

ROMEO

Nad czym, pocziwa duszo?

BENWOLIO

Nad uciskiem,

Pocziwiej duszy twojej.

ROMEO

A więc strzała

Miłości nawet przez odbitkę działa?

Dość mi już ciężył mój smutek, ty jego

Brzemie powiększasz przewyżką twojego;

Współczucie twoje nad moim cierpieniem

Nie ulgą, ale nowym jest kamieniem

Dla mego serca. Miłość, przyjacielu,

To dym, co z parą westchnień się unosi;

To żar, co w oku szczęśliwego płonie;

Morze łez, w którym nieszczęśliwy tonie.

Czymże jest więcej? Istnym amalgamem¹

Żółcią trawiącą i zbawczym balsamem.

Bądź zdrow.

chce odejść

BENWOLIO

Zaczekaj! krzywdę byś mi sprawił,

Gdybyś mą przyjaźń z kwitkiem tak zostawił.

[...]

Kogóż to kochasz? mów!

ROMEO

Przestań mię dręczyć.

Mam-że wraz jęczyć i mówić?

BENWOLIO

Nie jęczyć,

Tylko mi klucz dać do tego problemu,

Kogóż to kochasz? Powiedz.

ROMEO

Każ choremu

Pisać testament: będzie-ż to wezwanie

Dobre dla tego, kto jest w tak złym stanie?

A więc, kobietę kocham.

BENWOLIO

Celniem mierzył,

Gdym to pomyślał, nimeś mi powierzył.

ROMEO

Biegle celujesz. I ta, którą kocham,

Jest piękna.

BENWOLIO

W piękny cel trafić najłatwiej.

ROMEO

A właśnie chybił. Niczym tu kołczany

Kupida; ona ma naturę Diany;

Pod twardą zbroją wstydlivosti swojej

Grotów miłości wcale się nie boi;

Szydzi z nawału zakłęb obłączniczych;

Odpiera szturmy spojrzeń napastniczych;

Nawet jej złota wszechwładztwo nie zjedna.

Bogata w wdzięki, w tym jedynie biedna,

Że kiedy umrze, do grobu z nią zstąpi
Całe bogactwo, którego tak skąpi.

BENWOLIO

Wiecznie-ż chce sama zostać z swym
bogactwem?

ROMEO

Tak jest; i skąpstwo to jest marnotrawstwem,
Bo piękność, którą własna srogość strawia,
Całą potomność piękności pozbawia.
Zbyt ona piękna, zbyt mądra zarazem;
Zbyt mądrze piękna: stąd istnym jest głazem.
Przysięgła nigdy nie kochać i dzięki
Temu skazanym – wieczne cierpieć męki.

BENWOLIO

Jest na to rada: przestań myśleć o niej.

ROMEO

Doradź-że także, jakim bym sposobem
Mógł przestać myśleć.

BENWOLIO

Dając oczom wolność
Rozpatrywania się w innych pięknościach.

ROMEO

To byłby tylko sposób przywołania
Jej cudnych wdzięków tym żywiej na pamięć.
Maska kryjąca lica pięknej damy,
Choć czarna, nęci nas, bo przeczuwamy
Pod nią zbiór ponęt; ten, co wzrok postradał,
Zapomni-ż kiedy, jaki skarb posiadał?
Pokaż mi jaki ideał dziewczęcy,
Będzie-ż on dla mnie w istocie czym więcej
Jak przypomnieniem, że jest piękność inna,
Przed którą ta by uklęknąć powinna?
Bądź zdrow, niewczesną podajesz mi radę.

BENWOLIO

Najpraktyczniejszą – życie w zastaw kładę.

¹amalgam – dosł.: stop metali; przen.: zlepek, mieszanina.

W. Shakespeare, *Romeo i Julia*, przeł. J. Paszkowski, Kraków 2017.

Zadanie 1. (0–1)

... /1

Wyjaśnij, dlaczego Romeo przyrównuje swoją ukochaną do Diany. Odwołaj się zarówno do tekstu, jak i do mitologii.

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 2. (0–2)

... /2

W formie imiesłowu przymiotnikowego zapisz cechę, która Twoim zdaniem najlepiej opisuje Benwolia w podanym fragmencie (Tekst I). Uzasadnij odpowiedź, cytując odpowiedni fragment tekstu.

Cecha:

Cytat:

.....

Zadanie 3. (0–2)

... /2

W podanym fragmencie dramatu (Tekst I) przyjaciele dyskutują o tym, jak radzić sobie z nieszczęśliwą miłością. Dokonaj rekonstrukcji tej dyskusji w formie dialogu bohaterów - napisz go własnymi słowami, nie cytuj. Przedstaw radę Benwolii i propozycję jej realizacji, a także wątpliwości Romea.

Benwolio:

.....

.....

.....

.....

Romeo:

.....

.....

.....

.....

Zadanie 4. (0-3)

... /3

W podanych wypowiedzeniach są błędy językowe. Wprowadź zmiany, dzięki którym wypowiedzenia staną się poprawne. Pod każdym z nich wyjaśnij, na czym polegały błędy.

4.1. W utworze „Dzieje Tristana i Izoldy” mnie się podoba to zdarzenie, które opisuje pojedynek Tristana i Morhołta.

- **zdanie poprawne:**

.....

.....

- **wyjaśnienie:**

.....

.....

.....

4.2. Całkowicie w niej zakochany bohater był gotów zrobić dla niej wszystko.

- **zdanie poprawne:**

.....

.....

- **wyjaśnienie:**

.....

.....

.....

4.3. Tristan musiał pokonać niezwykle trudne przeciwności, jakie stawiał przed nim los.

- **zdanie poprawne:**

.....

.....

- **wyjaśnienie:**

.....

.....

.....

Zadanie 5. (0–3)

... /3

Nazwij i zapisz typ związku składniowego pomiędzy wyrazami w tabeli. Podkreśl człon nadrzędny.

tamtą ulicę	
pragnienie wzajemności	
biegle celujesz	
w chaosie dźwięków	
mojego serca	
tamtą ulicę	

Zadanie 6. (0–1)

... /1

Przeczytaj podaną niżej „Ciekawostkę językową”.

AMBIWALENTNY

czyli zawierający sprzeczne chęci, uczucia. Gdy mamy do kogoś *stosunek ambiwalentny*, to i lubimy go, i nie. Za coś go cenimy, za coś innego wręcz przeciwnie.

Ambiwalentny to też dwuznaczny. Jeśli czyjeś zachowanie jest *ambiwalentne*, nie wiemy, co o tym sądzić. Dla zbyt wnikliwych wszystko może być ambiwalentne.

Jerzy Bralczyk

<https://sjp.pwn.pl/ciekawostki/haslo/AMBIWALENTNY;5391399.html>

Wyjaśnij, odwołując się do podanego powyżej fragmentu dramatu (Tekst I), że uczucia Romea cechowała ambiwalencja.

.....

.....

.....

.....

Zadanie 7. (0–3)

... /3

Przeczytaj uważnie podany niżej fragment i wykonaj związane z nim zadania.

BENWOLIO

Niestety! Czemuż, zdając się niebianką,

Miłość jest w gruncie tak srogą tyranką?

ROMEO

Niestety! Czemuż, z zasłoną na skroni,

Miłość na oślepie zawsze cel swój goni! [...]

O! wy sprzeczności niepojęte dziwa!

Szorstka miłości! nienawiści tkliwa!

Coś narodzone z niczego! Pieszczoto

Odpychająca! Poważna pustoto!

Szpetny chaosie wdzięków! Ciężki puchu!

Jasna mgło! Zimny żarze! Martwy ruchu!

Śnie bez snu! Taką to w sobie zawilość,

Taką niełączność łączy moja miłość.

7.1. Zaznacz pod ilustracjami, który rysunek trafniej ilustruje podkreślony dwuwiers. Uzasadnij odpowiedź, odwołując się do tekstu i ilustracji.

A.

touchofart.eu

B.

thewestlogist.wordpress.com

Rysunek A

Rysunek B

Uzasadnienie:

.....

.....

.....

7.2. Uzupełnij tabelę, wpisując do niej, z podanego fragmentu w zadaniu 7., odpowiedni cytat, nazwę środka poetyckiego i wyjaśnienie funkcji.

Cytat	Nazwa środka poetyckiego	Funkcja
	oksymoron	
	apostrofa	
		nie służy uzyskaniu konkretnej odpowiedzi, wyraża rozczarowanie ambiwalentną naturą miłości

Zadanie 8. (0–2)

... /2

8.1. Podaj imię i nazwisko autora oraz tytuł utworu, z którego pochodzi zacytowany poniżej tekst.

Kiedy nadszedł czas oddania [...] rycerzom Kornwalii, matka jej nazbierała ziół, kwiatów i korzeni, rozmieszała je w winie i uwarzyła silny napój. Dokończywszy go wedle przepisów sztuki czarnoksiężskiej, zlała do bukłaczka i rzekła tajemnie do Brangien:

– Słuchaj, dziewczko: masz udać się z [...] do kraju króla Marka. Miłujesz ją wierną miłością; weź tedy ten bukłaczek z winem i zapamiętaj te słowa. Ukryj go w taki sposób, aby go żadne oko nie ujrzało i żadne wargi się doń nie zbliżyły. Ale kiedy przyjdzie noc weselna i chwila, w której zostawia się małżonków samowtór ze sobą, wlejesz to wino nasyczone ziołami do czaszy i podasz, aby wypróżnili ją wspólnie: król Marek i królowa [...]. Bacz jeno dobrze, dziewczyno, aby oni sami tylko mogli skosztować napoju. Taka jest bowiem jego moc: ci, którzy wypiją go razem, będą się miłowali wszystkimi zmysłami i wszystką myślą na zawsze, przez życie i po śmierci.

Brangien przyrzekła królowej, iż uczyni wedle jej woli.

imię i nazwisko autora:

.....

tytuł utworu:

.....

8.2. Opisz scenę, jaką przedstawia poniższy obraz. (wyjaśnij: kto walczy?, gdzie?, dlaczego?)

<http://artofnarrative.blogspot.com/>

.....
.....
.....

TEKST II

Halina Poświatowska, * (*Jestem Julią...*)**

Jestem Julią
mam lat 23
dotknęłam kiedyś miłości
miała smak gorzki
jak filiżanka ciemnej kawy
wzmogła
rytm serca
rozdrażniła
mój żywy organizm
rozkołysała zmysły

odeszła

Jestem Julią
na wysokim balkonie
zawisła
krzyczę wróć
wołam wróć
plamię
przygryzione wargi
barwą krwi

nie wróciła

Jestem Julią
mam lat tysiąc
żyję -

H. Poświatowska, *** (*Jestem Julią...*), [w:] *tejże, Wiersze wybrane*, Kraków 1995.

Zadanie 9. (0–1)

... /1

Podkreśl porównanie znajdujące się w pierwszej zwrotce wiersza (Tekst II) i wyjaśnij jego sens.

.....

.....

.....

.....

... /1

Zadanie 10. (0-1)

Odnosząc się do dwóch pierwszych wersów utworu (Tekst II), zinterpretuj jego zakończenie.

.....

.....

.....

TEKST III**Alina Witkowska, *Romantyzm***

Istotnym wyznacznikiem romantycznej nowości poetyckiej młodego poety [Adama Mickiewicza], towarzyszącej sygnalizowanym już narodzinom indywidualisty, stała się fantastyka balladowa i sama ballada jako gatunek.

Utwory typu balladowego w Polsce pisywano już przed Mickiewiczem, ukrywając je zazwyczaj pod mianem dumy bądź powieści, przyswajano teksty ballad obcych [...].

Uprawiano, i to obficie, „poprzedniczkę” ballady – sentymentalną dumę. [...]

Otóż jedną z uderzających właściwości wierszy nazwanych przez poetę *Balladami i romansami*, a stanowiących trzon tomiku z r. 1822, jest brak folklorystycznej dosłowności w potraktowaniu tworzywa literackiego oraz swoboda w czerpaniu z impulsów historii. [...] Dziwności, cuda, tajemnice, nadziemskie zjawiska powoływane są bowiem w *Balladach i romansach* niejako na odpowiedzialność tych, którzy o nich opowiadają, narratorów zatem. [...] Brak dosłowności w traktowaniu nadprzyrodzonych zjawisk rzeczywistości balladowej podkreślają także licznie rozsiane okrzyki narratorów, wskazujące, że obcuja oni z osobliwościami przekraczającymi zdolność ich ludzkiego pojmowania. [...] Narratorzy ci zachowują się jak zdroworozsądkowcy, którzy z trudem klasyfikują fenomeny nadprzyrodzone i którzy nie wątpią, że słuchacze ich narracji są również sceptykami. Nie ma tu bowiem przekonania, które pojawia się w II części *Dziadów*, że świat balladowy spaja wspólnota wierzących w cuda, odwołująca się do współporozumienia ze wspólnotą czytelników.

Wszakże istnieje w Mickiewiczowskim cyklu balladowym sfera wartości i prawd nieujmowanych w cudzysłów przez humor oraz fantastyka niepowoływana do literackiego istnienia wyłącznie na odpowiedzialność narratorów. W tym m.in. tkwi bogata różnorodność tomiku, operującego wielością propozycji i rozwiązań.

Na podstawie: A. Witkowska, *Romantyzm*, Warszawa 2002, s. 248-250.

Zadanie 11. (0-3)

... /3

11.1. Na podstawie 3. akapitu tekstu Aliny Witkowskiej sformułuj tezę postawioną przez autorkę i jeden popierający ją argument.

Teza:

Argument:

.....

.....

.....

11.2. Odwołując się do poniższego fragmentu utworu *Świtezianka* Adama Mickiewicza, podaj przykład ilustrujący sformułowany przez siebie argument w zadaniu 11.1.

To mówiąc, dziewczka więcej nie czeka,
 Wieniec włożyła na skronie
I pożegnawszy strzelca z daleka,
 Na zwykle uchodzi błonie.

Próżno się za nią strzelec pomyka,
 Rączym wybiegom nie sprostął,
Znikła jak lekki powiew wietrzyka,
 A on sam jeden pozostał.

Sam został, dziką powraca drogą,
 Ziemia uchyla się grząska.
Cisza wokoło, tylko pod nogą
 Zwiedła szeleszcze gałązka.

Idzie nad wodą, błędny krok niesie,
 Błędnymi strzela oczyma;
Wtem wiatr zaszumiał po gęstym lesie,
 Woda się burzy i wzdyma.

Burzy się, wzdyma, pękają tonie,
 O niesłychane zjawiska!
Ponad srebrzyste Świtezi błonie
 Dziewicza piękność wytryska.

A. Mickiewicz, *Świtezianka*, [w:] tegoż, *Dziela poetyckie. Tom I. Wiersze*, Warszawa 1998.

Przykład:

.....

.....

.....

Zadanie 12. (0-2)

... /2

Dokonaj analizy słowotwórczej wyrazu złożonego, wypełniając puste miejsca tabeli.

Wyrazy podstawowe	Wyraz pochodny	Podstawy słowotwórcze*	Formanty	Nazwa formantów
	zdroworozsądkowy			

* tematy słowotwórcze

Zadanie 13. (0-2)

... /2

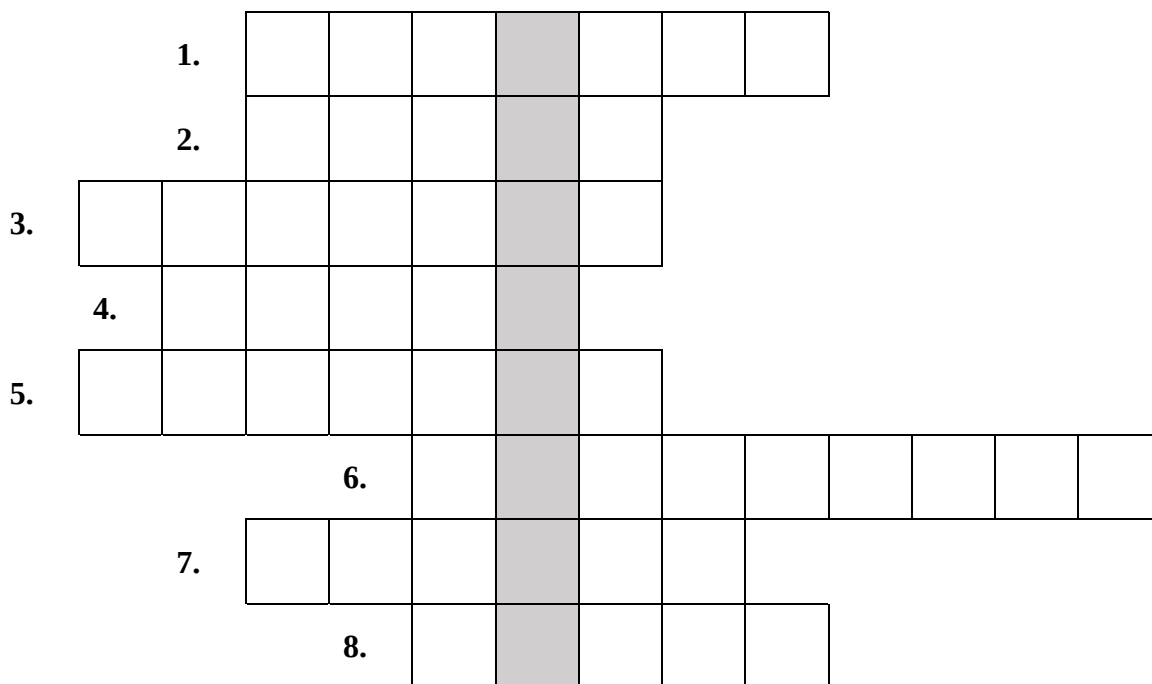
Uzupełnij tabelę, wpisując do niej imiona par literackich, tytuły tekstów kultury oraz imiona i nazwiska autorów/reżysera dzieł literackich/filmu, wymienionych w programie merytorycznym konkursu.

Para literacka	Tytuł tekstu kultury, z którego pochodzą pary literackie	Imię i nazwisko autora utworu literackiego/reżysera filmu
Ania i Gilbert		
		Stefan Żeromski
Rhett Butler i Scarlett O'Hara		

TEKST IV***Halka, polska opera narodowa*****Zadanie 14. (0–2)**

... /2

14.1. Wypełnij krzyżówkę związaną z *Halką*. Wpisz wszystkie hasła.

1. Honorowy urząd szlachecki ojca panny młodej.
2. Imię panny młodej.
3. Sługa ojca panny młodej.
4. Taniec, który tańczono na uczcie zaręczynowej.
5. Przy dźwiękach tego tańca wznoszono toast za zaręczonych.
6. Imię autora muzyki do *Halki*.
7. Pokochał Halkę bez wzajemności.
8. „Szumią na gór szczycie” – w tytule jednej z arii.

14.2. Zapisz hasło krzyżówki (wyraz utworzony z liter na szarym polu czytany pionowo) i zredaguj jego definicję.

Hasło:

.....

Definicja:

.....

Zadanie 15. (0–2)

... /2

Porównaj przesłanie utworu Adama Mickiewicza *Świtezianka* i historii opowiedzianej w *Halce*. Wskaż podobieństwo i różnicę między nimi.

Podobieństwo:

.....

.....

.....

Różnica:

.....

.....

.....

Zadanie 16. (0–20)

... /20

Lepiej smucić się i kochać, niż żyć bez miłości w szczęściu.

Selma Lagerlöf

Napisz rozprawkę, w której uzasadnisz swoje stanowisko wobec poglądu Selmy Lagerlöf. W swojej pracy odwołaj się do trzech lektur wymienionych w programie merytorycznym konkursu.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Brudnopis